

Motion till riksdagen 2021/22:2586

av Mats Nordberg m.fl. (SD)

Sverigedemokraternas biståndspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i biståndet prioritera de minst utvecklade länderna i den mån hjälp har förutsättningar att nå fram och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka andelen av svenskt bistånd som går till humanitärt bistånd och flyktinghjälp och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka andelen av det svenska biståndet som går till de områden varifrån de stora flyktingströmmarna till Sverige kommer och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska biståndsramen genom en grundlig översyn, avveckling av ineffektivt bistånd och en större koncentration på ett urval av länder, biståndsorganisationer och fonder samt på områden där Sverige besitter speciell kompetens, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör skapa ett instrument för att fondera biståndsmedel vars utbetalning frusits på grund av bristande kvalitet, effektivitet och/eller korruption så att utgiftsmålet kan nå samtidigt som biståndets kvalitet säkras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kostnaderna för biståndet måste utvärderas mot förväntade resultat och vägas mot andra akuta behov i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att delar av det traditionella utvecklingsbiståndet bör kunna minskas vartefter Agenda 2030 uppnås och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mer fokuserat bistånd och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det humanitära biståndet behöver öka som andel av biståndet och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringslivets centrala roll i genomförandet av Agenda 2030 och att näringsliv och tillväxt därför bör stödjas mer i biståndet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och minska det antal FN-organisationer och utvecklingsfonder som Sverige stöder och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige även fortsättningsvis ska bidra kraftfullt till FN:s arbete för fred och säkerhet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör prioritera stödet till vissa FN-organisationer, däribland UNHCR, FAO, Unicef och WFP, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att avskaffa UNRWA och i stället lägga över dess verksamhet på andra FN-organisationer, i första hand UNHCR, och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att europeiska givare tydligare fördelar mottagarländer sinsemellan för att matcha givarländernas kompetens mot mottagarländernas behov och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att villkora biståndet med att mottagarländerna utvecklar demokrati och mänskliga rättigheter i positiv riktning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fokusera mer av biståndet på områden där Sverige besitter speciell kompetens och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt stöd till utbildning, men att detta ska villkoras med att barnen inte indoktrineras i skolan på ett sätt som kan bidra till fortsatta konflikter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka svenskt bistånd till infrastruktur och ekonomisk utveckling i mindre och mellanstora städer och runt flyktingläger och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka svenskt bistånd till ekonomisk utveckling, bl.a. genom integrerade projekt för jord- och skogsbruk inklusive förädlingsindustri och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa biståndet till de akuta behoven orsakade av coronakrisen, inte minst beträffande vaccin, men även med stöd till små och medelstora företag och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges bistånd, i enlighet med Agenda 2030, ska stödja fattiga länder i att utveckla hållbar industri, handel och infrastruktur inklusive energi och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bistånd knutet till svenska kompetensområden som skogsbruk, miljö, klimat och energi och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det partinära biståndet ska fördelas efter antalet mandat för de svenska partierna i riksdagen och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hälsa, vatten och sanitet bör vara prioriterade områden i svenskt bistånd och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att när covidkrisen nått sitt slut, bibehålla Sveriges bidrag till Global Alliance for Vaccines and Immunization (Gavi) på samma nivå som perioden 2016–20 och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fokusera biståndet under coronakrisen på nödhjälp till de allra fattigaste i länder som drabbats hårt av pandemin samt till att bidra till att världens befolkning så snart som möjligt vaccinerats mot covid-19, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka andelen av biståndet som går till praktisk yrkesutbildning och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvinnors företagande, arbete och säkerhet bör vara ett viktigt perspektiv i det svenska biståndet och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bistånd till Europas närområde snarare ska skötas på EU-nivå än som en del av det svenska biståndet och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka andelen av svenskt bistånd som går till förföljda religiösa minoriteter och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att villkora bistånd med respekt för religionsfrihet och religiösa minoriteter och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avtal ska finnas med alla biståndsländer om återvändande för medborgare som vistats eller bott i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre kontroll av och styrning mot rimliga transaktionskostnader och löner och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydligare redovisa i vilken grad genomförande parter efterlever Sveriges strategier och målsättningar inom biståndet i kommande resultatredovisningar av det multilaterala biståndet och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sida och UD ska avtala om att kunna begära in kontrolluppgifter från betalningsmottagare och få del av uppföljningsrapporter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avbryta samarbetet med mottagare som inte uppfyller Sveriges krav på redovisning eller på användning av biståndsmedel och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dra in bidraget till den palestinska myndigheten och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avtalad rätt att frysa fonders utbetalningar och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avsluta samarbetet med Islamic Relief Fund och tillkännager detta för regeringen.

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ansvar hos samarbetspartner för att inte bryta mot avtal om skälig lön och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en analys av biståndet med syfte att kartlägga och avsluta bistånd som finansierar myndigheter eller organisationer som aktivt förtrycker och kränker hbt-plus-personers mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avräkningar från biståndet för mottagande av migranter bör avskaffas när en mer hållbar invandringspolitik kommit till stånd och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera OECD:s biståndskommitté Dacs definition av bistånd så att fler insatser räknas som bistånd och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det krävs en översyn och analys av kärnstödet till de multilaterala organisationerna för att kunna ta ställning till var biståndsmedlen gör mest nytta och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs systematisk synkronisering och rolldelning mellan Sverige och EU respektive med andra EU-länder och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska värna Agenda 2030:s roll som en agenda för tillväxt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Bistånd som gör nytta – med de mest utsatta i fokus

Sverigedemokraternas utgångspunkt är att tillerkänna alla länder och deras befolkningar samma grundläggande fri- och rättigheter som vi förväntar oss för vår egen nation. Alla länders regeringar har att efter bästa förmåga ta ansvar för sina egna medborgare.

Sverigedemokraternas långsiktiga mål med biståndspolitiken är därför att mottagarländerna ska kunna ta ekonomiskt och humanitärt ansvar för sin befolkning och respektera grundläggande demokratiska och mänskliga rättigheter. I dagens värld behöver fler människor hopp om en ljusare framtid i sitt eget land. Genom att bidra till en sådan utveckling kan Sverige förebygga konflikter och skapa bättre förutsättningar för fred och säkerhet.

Förbättringar kan inte enbart initieras utifrån. För att de ska fungera över tid behöver de drivas av inhemska krafter och individer med förståelse för och kunskap om lokala förutsättningar. Sverigedemokraterna vill verka för en biståndspolitik som skapar förutsättningar för människor i fattigdom och förtryck att förbättra sina levnadsvillkor utifrån sina egna grundläggande behov. Fokus bör ligga på fred, fattigdomsbekämpning, på att ge barn och ungdomar trygghet och utbildning samt på att bidra till att skapa den komplexa struktur som krävs för en positiv ekonomisk tillväxt. Biståndet bör prioritera de minst utvecklade länderna, förutsatt att förhållandena i berörda länder medger att biståndet verkligen når fram till de mest behövande.

Genom en grundlig översyn av ineffektivt bistånd, större koncentration av biståndet till ett urval av länder och internationella organisationer samt på färre teman, kan

biståndet effektiviseras. Bistånd ska inte i första hand handla om givarens ideologiska utgångspunkt, utan om effektiva och ändamålsenliga satsningar där varje krona ska göra så mycket nytta som möjligt.

Utgiftsmålets osunda incitament

Det mål som Sverige länge haft om att spendera en procent av BNI på bistånd skapar incitament som riskerar att ha negativ påverkan på biståndets kvalitet. När en myndighet har som primär uppgift att betala ut pengar, kommer den att vara mindre benägen att undersöka om exempelvis korruption eller ineffektivitet är så utbredda i vissa biståndsprojekt att dessa borde avslutas. Likaså blir det mindre intressant att kräva motfinansiering av mottagarlandet till olika projekt. Detta är skadligt i sig, eftersom motfinansiering tvingar mottagarlandet att tydligt visa att de faktiskt tror på och stödjer projekten ifråga.

Riksrevisionens analys av Sidas garantiverksamhet som publicerades under 2021 exemplifierar ett par av dessa problem. Där påpekas dels att Sverige utan tydlig analys ofta efterskänkt de uppläggningskostnader som mottagarlandet är tänkt att betala, sannolikt för att detta bidrar till att nå enprocentmålet. Vidare påpekar Riksrevisionen att arbetet med lån mot garantier från Sida ofta nedprioriteras, eftersom lånebeloppen inte inräknas i biståndsmålet om 1 procent av BNI.

I en förhandlingssituation mellan Sida och dess partners, skapar utgiftsmålet också ett underläge för Sida, eftersom motparten vet att Sida har incitament att betala ut pengar för att nå sitt mål.

För att angripa de här problemen, föreslår Sverigedemokraterna att regeringen upprättar ett instrument för att fondera biståndsmedel vars utbetalning frusits. Sådana medel skulle räknas in i det berörda årets bistånd, men användas så snart det säkerställts att de kan användas korrekt och kvalitetssäkrat. En sådan säkerhetsventil skulle tillåta Sida att avsluta eller uppskjuta projekt med låg kvalitet utan att uppfyllandet av utgiftsmålet fluktuerar alltför mycket. Utgiftsmålet bör ses som ett tak, mot vilket Sverige bör sträva med projekt som fyller mycket högt ställda krav på resultat, genomförande och redovisning.

Anpassad biståndsram

FN rekommenderar att minst 0,7 procent av BNI i utvecklade länder skall gå till bistånd. Kostnaderna för biståndet måste dock utvärderas mot resultaten och vägas mot andra akuta behov i Sverige. Under mandatperioden 2014–2018 budgeterade Sverigedemokraterna för det största biståndsanslaget av alla riksdagspartier med motivationen att det är mer hållbart att hjälpa människor i sina egna regioner, än att ha för stor migration till Sverige. Regeringen, liksom den föregående moderatledda, drev som bekant en helt annan politik, med kraftigt ökad invandring till Sverige från en redan mycket hög nivå. Behoven av ekonomiska tillskott inom vård, skola, rättsväsende, äldreomsorg, bostäder med mera är nu oerhört omfattande. Detta är kostnader som vi kommer att ha under mycket lång tid framåt.

Sverigedemokraterna vill därför omgående minska Sveriges biståndsram till 0,7 procent av BNI. De minskade biståndsanslagen ska gälla tills en ny, restriktivare invandringspolitik givit resultat i tydligt minskad invandring och tydligt minskade kostnader för densamma för stat, regioner och kommuner. Det kan vara värt att notera, att vid en sänkning av biståndsramen från 1,0 till 0,7 procent av BNI, skulle Sverige ändå ligga på plats fyra bland OECD-länderna beträffande bistånd. Sverigedemokraterna kommer att föreslå ytterligare minskningar för åren efter 2022.

En lägre biståndsram innebär besparingar totalt sett, men inom den nya ramen vill Sverigedemokraterna göra relativa ökningar på områdena humanitärt bistånd och flyktinghjälp. Sveriges bistånd bör även fokusera på kärnområdena ekonomisk utveckling, hälsa, vatten och sanitet, samt utbildning. Inom biståndsverksamheten bör besparingar göras beträffande områden där resultaten varit magra. Sverige bör fokusera på samarbetet med ett urval av FN:s organisationer samt kraftsamla till ett urval av internationella fonder. Besparingar behövs även på Sidas och andra i Sverige baserade organisationers förvaltningskostnader. Den lägre biståndsramen skall utgöra incitament till effektiviseringar.

Sverige är ett givarland bland många och vi kan inte och bör inte ta ansvar för alla länder och alla internationella organisationer. Regeringen bör ta initiativ till en systematisk synkronisering och rolldelning mellan Sverige och EU, respektive mellan Sverige och andra EU-länder, så att europeiska givare tydligare fördelar mottagarländer sinsemellan för att matcha givarländernas kompetens mot mottagarländernas behov.

Prioriterade områden

Fred och säkerhet – FN:s grundläggande uppgift

FN bildades för att säkerställa att något sådant som andra världskriget aldrig ska kunna upprepas och för att motverka krig och konflikter i allmänhet. Konflikter orsakar fattigdom och håller människor kvar i fattigdom. Under de senaste 50 åren har nästan samtliga länder som 1965 betraktades som extremt fattiga, istället blivit låginkomstländer (gått från nivå 1 till nivå 2 enligt Hans Roslings 4-gradiga skala). De få länder som ligger kvar på den lägsta nivån är just länder med utdragna krig och konflikter. Ett förebyggande arbete för att minska risken för krig och konflikter, kombinerat med arbete för fred och försoning, är därför grundläggande för att lyfta människor ur den värsta fattigdomen och för att kunna åstadkomma varaktiga resultat. Sverige bör fortsätta att vara ett tydligt stöd i dessa avseenden genom att verka genom FN och stödja FN:s fredsbevarande och fredsskapande verksamheter.

För många organisationer inom FN och det internationella samfundet

FN har under de 75 år som gått sedan andra världskriget skapat fora där världens ledare kan träffas och arbeta tillsammans. Detta har minskat spänningarna och med största sannolikhet även lett till att många krig kunnat undvikas. FN har också många gånger handgripligt trätt in och hållit isär stridande parter så att förhandlingar kunnat träda i krigshandlingarnas ställe. FN:s roll är viktig att bevara i en tid som denna när polari-

seringen förefaller öka efter årtionden av mer positiv utveckling. Världen behöver de fredsbevarande och fredsskapande mekanismer som skapades efter andra världskriget. De är inte perfekta, men de är de bästa vi har.

FN har även med sina olika organisationer bidragit till ekonomisk utveckling i en lång rad fattiga länder och till att lindra följderna av naturkatastrofer och konflikter, men FN dras även med stora problem. Det finns för många FN-organisationer, overheadkostnaderna är för stora och vi nås av återkommande indikationer på korruption beträffande både ekonomi, tilldelning av tjänster och stöd till olika länder. Antalet FN-organisationer, FN-program och relaterade verksamheter är för stort. Enligt FN uppgår organisationerna nu till 35 stycken. Flera av dem arbetar med samma saker.

Sverige bör verka för sammanslagningar av FN-organisationer med syftet att minska administration, overheadkostnader och dubbelarbete för att uppnå högre kostnadseffektivitet. Sverige bör fortsätta att vara en av de stora givarna per capita till FN-systemet, men vi bör minska det antal FN-organisationer vi bidrar till.

Det krävs en översyn och analys av kärnstödet till de multilaterala organisationerna för att säkert kunna ta ställning till var svenska biståndsmedel gör mest nytta. Sverigedemokraterna anser ändå att Sverige redan nu bör prioritera stödet till FN:s fredsbevarande verksamhet, samt till bland andra FN-organisationerna UNHCR, FAO, Unicef och WFP.

Regeringen bör även minska antalet utvecklingsbanker och fonder med vilka Sverige samarbetar. Sverige bör verka för att avveckla UNRWA och istället lägga över dess verksamhet på andra FN-organisationer, i första hand FN:s huvudsakliga flyktingorganisation UNHCR.

Humanitära uppgifter

Förutom fredsskapande och fredsbevarande uppgifter, bör de rent humanitära insatserna vara den viktigaste tematiska delen av biståndspolitik. Konflikter, svält och naturkatastrofer orsakar stor förödelse under lång tid och Sverige bör bidra efter bästa förmåga till att lindra effekterna. De humanitära insatsernas andel i biståndet bör öka.

Om ett barn inte får rätt näring de första tusen levnadsdagarna, kan det få bestående men. Även äldre barn och ungdomar behöver tillräckligt med mat för att utvecklas till fulla. Matbrist kan därför hämma ett lands utveckling lång tid efter att svälten upphört. World Food Program (WFP) hjälper årligen 80 miljoner människor i 80 olika länder att uppnå tillräckligt dagligt kaloriintag. Andelen av Sveriges bistånd som går via WFP bör höjas.

Hjälpa flyktingar nära deras hemområden

Sverigedemokraterna anser att Sverige bör fokusera på att hjälpa människor i de länder och regioner flyktingströmmarna kommer ifrån, och inte uppmuntra till migration mot Europa och Sverige. Många flyktingar befinner sig i värdssamhällen i grannländerna som erbjuder säkerhet och viss samhällsservice, samt en kultur som liknar flyktingarnas. Närheten till hemlandet gör det även lättare för flyktingarna att återvända hem och bidra till att återuppbygga sina hemländer när så är möjligt. Dessa grannländer bidrar därmed också både till stabiliteten i området och till människors välbefinnande. Det är därför i allas intresse att länder belägna runt krisområden och med stor mängd flyktingar får generös

internationell hjälp. Det är också en orimlig situation, att FN:s flyktingorganisation UNHCR inte har tillräcklig finansiering från det internationella samfundet.

En verklighetsförankrad flyktinghjälp fokuserar resurserna där de gör som mest nytta, genom att stärka den humanitära insatsen i närområdet, både i värdsamhällen och i tillfälliga bosättningar såsom flyktingläger. Det är därför angeläget att andelen svenskt bistånd som går via UNHCR upprätthålls. Att stödja flyktingar handlar om insatser på en lång rad områden. Flyktingläger upprättas ofta med förhoppningen att de ska bli kortvariga inrättningar, men verkligheten är tyvärr en annan. En siffra som ofta återges är att människor i medeltal blir kvar 17 år i lägren, medan själva lägren ofta består i flera årtionden. Flyktingläger anläggs ofta i glest befolkade områden, inte sällan i torra områden med dåliga förutsättningar för jordbruk. Detta medför att det är svårt för människor i lägren att skapa verksamheter för att förbättra sin ekonomi. Dessutom leder förstörelsen av växtligheten runt lägren, inte minst på grund av behovet av ved till bränsle, ofta till konflikter med den kringboende befolkningen, vilket också motverkar en positiv utveckling. Internationella organisationer som UNHCR och FAO arbetar idag med trädplanteringsprojekt runt flyktingläger. Dessa planteringar kan skapa sysselsättning, säkrad vedtillgång, minskad markförstöring, bättre relation mellan läger och kringland, samt i vissa fall utgöra grund för lokal tillverkning av skogsbaserade produkter, baserade på ved eller frukter. Sverige bör prioritera stödet till miljöfrämjande åtgärder som samtidigt kan skapa sysselsättning i områden runt flyktingläger. Här kan många positiva resultat nås genom metoder där Sverige dessutom har mycket stor kunskap. Om dessa projekt faller väl ut kan de i ett senare skede även användas för att förbättra den ofta kraftigt försämrade miljön utanför Afrikas miljonstäder.

Sveriges stöd till UNHCR och FAO bör därför öka som andel av det totala biståndet.

Barn drabbas ofta hårdast i konfliktsituationer och miljontals barn lever under svåra förhållanden i flyktingläger och värdsamhällen. Barn är de mest utsatta i krig och katastrofer. De är offer för svält, sjukdomar, de exploateras av barnarbete, sexuellt utnyttjande och våld. De grundläggande principerna i FN:s barnkonvention om barnets rätt till liv och utveckling, ska vara vägledande i alla beslut som rör barn inom Sveriges biståndspolitik.

Hela generationer riskerar att gå miste om en trygg barndom och kvalitativ utbildning. Insatser för barns och ungdomars utbildning och välmående är grundläggande och avgörande för att länder i kris ska kunna återuppbyggas. Utbildning är också en hörnsten i det förebyggande arbetet mot att barn och ungdomar radikaliseras och rekryteras till extrema grupper. Sverige bör därför speciellt stödja utbildning för barn i flyktingenskap och upprätthålla stödet till Unicef, men villkora detta med att barnen inte indoktrineras i skolan på ett sätt som kan bidra till fortsatta konflikter.

Resultatindikatorernas betydelse

Sida ställer upp resultatindikatorer för att mäta i vilken utsträckning biståndets målsättningar uppnås. I den redovisning som gavs i regeringens budgetproposition för 2021 avseende demokrati och ökad respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer, gick utvecklingen för en ökad andel av strategimålen bakåt. Ändå valde regeringen att satsa ännu mer på just dessa områden. I det stora perspektivet visar också erfarenheter från exempelvis Afghanistan, Irak och det östra grannskapet, att givarländerna har en mycket begränsad möjlighet att åstadkomma demokratisk utveckling med hjälp av bistånd.

Sverigedemokraterna anser att resultat ska styra fortsatt resursfördelning. Resultatstyrningen inom framförallt demokratibiståndet är otillräcklig. I de fall resultat uteblir under en längre period inom vissa program bör de avslutas.

Demokrati och mänskliga rättigheter

I regeringens arbete för demokrati och mänskliga rättigheter finns ett tydligt fokus på medborgerliga och politiska rättigheter och stöd till statliga institutioner, myndigheter, civilsamhällesorganisationer och medier. Det bör ifrågasättas i vilken grad ett alltför långtgående fokus på detta bidrar till att skapa förutsättningar för människor i fattigdom och förtryck att förbättra sina levnadsvillkor. Så länge de fattigaste tvingas prioritera att få mat, vatten och bränsle för dagen till sina familjer, är förutsättningarna mycket dåliga för att engagera människor i frågor som rör ökad demokrati. Trots dessa invändningar, bör biståndet villkoras med att mottagarländerna utvecklar demokrati och mänskliga rättigheter i positiv riktning.

Så länge extrem fattigdom, brist på mat och humanitära kriser råder, finns det därför utrymme för besparingar inom stödet till statliga institutioner, inte minst vad gäller länder där man kan ifrågasätta om de styrande verkligen arbetar med landets bästa för ögonen. Det behöver sättas upp etiska minimikrav som mottagare av den typen av bistånd måste uppfylla. Att exempelvis betala ut 200 miljoner svenska skatte kronor per år i sektorbudgetstöd mellan 2017 och 2020 till Tanzanias finans- och planeringsministerium, samtidigt som staten i landet bedriver en brutal häxjakt på HBT+personer, är inte lämpligt.

Situationen för yttrandefrihet och media har försämrats i exempelvis Moçambique och Tanzania, trots att dessa länder är några av de största mottagarna av bistånd till offentlig förvaltning och demokratisering.

Statliga organisationer i de svagaste länderna är ofta genomsyrade av korruption. Ett exempel är ”Afghan reconstruction trust fund”, som förvaltats så illa att den bedöms ha förvärrat den militära konflikten i landet. Detta visar på svårigheten att genomföra den typen av bistånd.

Bistånd med syftet att förbättra respekten för mänskliga rättigheter är lovvärt, men måste genomföras med insikt om de djupa kulturella skillnader som ofta finns mellan givare och mottagare. Lagar som västvärlden ser som djupt omoraliska, exempelvis de som styr kvinnors rättigheter i Afghanistan, är produkter av värderingar med djupa historiska rötter. De kan bara ändras långsamt och inifrån länderna själva.

En acceptabel levnadsstandard är en förutsättning för bygget av demokrati och mänskliga rättigheter. Därför bör fokus på att skapa basförutsättningar för ett stärkt näringsliv ges högre prioritet inom biståndet, även om detta på kort sikt medför att mindre prioritet ges till att stötta demokratiprocesser.

Partinära bistånd

Åtminstone sedan 1995 har en del av biståndsbudgeten gått via organisationer knutna till riksdagspartierna. Exempel på partianknutna organisationer som får del av stödet är Olof Palmes Internationella Centrum (Socialdemokraterna), Swedish International Liberal Centre (Liberalerna) och Vänsterns Internationella Forum (Vänsterpartiet).

Den första utvärderingen av partiernas biståndsverksamhet gjordes 1997 av SPM Consultants och utvärderingen var mycket kritisk. Istället för att stödja demokratiutvecklingen hjälpte de svenska partierna helt enkelt sina systerpartier.

En studie av Statsvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet år 2000 konstaterade att inte mycket hade förbättrats. Dessa kritiska utvärderingar ledde dock inte till några förändringar av problematiken i sak. Verksamheten, som dittills varit en testverksamhet, kom istället att permanentas. 2014 gjordes en studie vid expertgruppen för biståndsanalys och denna studie bekräftade att de inte hittat tydliga belegg för det partinära biståndets positiva effekter. Det var också svårt att koppla det partinära biståndet till andra insatser för demokrati eftersom det partinära biståndet kanaliseras genom de politiska partierna. Studien menade också att en bättre samordning av demokrati-biståndet kunde ge bättre resultat.

Bestämmelserna ger de svenska partierna friheten att välja sina samarbetspartners under förutsättning att mottagarorganisationerna arbetar för en demokratisk utveckling. I praktiken har Vänsterns Internationella Forum från liberalt håll kritiserats för att stödja separatistgrupper i Ukraina, för samarbete med diktaturer och socialistiska länder som gått i riktning mot diktatur såsom Venezuela, liksom det colombianska kommunistpartiet PCC, fortfarande med hammaren och skäran som symbol och med historiska band till FARC-gerillan.

Från Sverigedemokraternas sida kan vi konstatera att vi nu i flera år sökt få tillgång till dessa medel för att stärka verkliga demokratiska rörelser, men avvisats varje gång på lösa grunder, i kontrast mot vad andra partier fått medel till.

Problemen med partinära bistånd är en naturlig konsekvens av att svenska partier får skänka skattemedel till sina ideologiska allierade i andra länder, samtidigt som andra partier kan utestängas. Vi konstaterar att det här systemet inte fungerar väl. Sverigedemokraterna yrkar därför på att det partinära biståndet dels tillgängliggörs för samtliga riksdagspartier i förhållande till antal mandat, och dels att den löpande kontrollen förbättras. Efter en förbättrad löpande kontroll och utvärdering av det partinära biståndet är det viktigt att överväga om eller i vilka former stödet ska finnas kvar

Grundläggande mänskliga behov

Sveriges biståndspolitik bör skapa förutsättningar för fattiga länder och deras invånare att utvecklas och förbättra sina levnadsvillkor. En tiondel av världens befolkning har inte tillgång till rent vatten. I fattiga länder är dessutom tillgången på tillräckligt med elektricitet eller gas för att driva en spis ovanlig. Istället samlas ved eller träkol, ofta med stora negativa effekter för naturen och för människors hälsa. Därför behöver satsningar göras för att fylla grundläggande behov såsom dricksvatten, sanitet, hållbar bränsletillgång, livsmedel och inkomst. Detta ger möjlighet för mottagarna att påverka sin egen vardag och omgivning. Att uppfylla grundläggande behov är en förutsättning för att bygga fungerande samhällen som i sin tur kan leda till respekt för demokratiska principer och mänskliga rättigheter. Sverige har stor erfarenhet inom flera av dessa områden och kan bidra till förbättringar genom såväl multi- som bilaterala projekt.

Vatten, hälsa och sanitet

Tillgången till rent vatten och sanitet är en avgörande faktor för hälsa och utveckling i fattiga länder. Bristen härpå drabbar kvinnor och barn extra hårt. I många utvecklingsländer vandrar kvinnor dagligen långa sträckor för att hämta vatten. 884 miljoner människor beräknas sakna tillgång till rent vatten och 2,3 miljarder människor har inte tillgång till grundläggande sanitet. Ett gram avföring innehåller nästan en miljon bakterier och 10 miljoner virus. När avföring inte hanteras säkert riskerar därför vattenkällor, närmiljö och matproduktion att förorenas. Nästan 290 000 barn yngre än fem år dör varje år av diarré sjukdomar orsakade av smutsigt vatten och dålig sanitet.

Tillgång till rent vatten, säker sanitet och hygien är grundläggande förutsättningar för människors överlevnad, hälsa, jämställdhet, utbildning, välfärd och ekonomisk produktivitet. Svenskt bistånd bör sträva efter att bidra till förbättring av dessa förutsättningar.

Att förebygga smittsamma sjukdomar sparar både pengar och lidande. Exempelvis är hiv och aids angelägna problem som måste bemötas med framförallt preventiva metoder. Förutom det mänskliga lidandet kan hiv/aids komma att mycket kraftigt belasta utvecklingsländers ekonomi på lång sikt.

Under 2017 fick uppskattningsvis 19,9 miljoner spädbarn inte grundläggande vaccinationer såsom exempelvis DTP-vaccin. Cirka 60 procent av dessa barn lever i 10 länder: Afghanistan, Angola, Demokratiska republiken Kongo, Etiopien, Indien, Indonesien, Irak, Nigeria, Pakistan och Sydafrika. Under 2017 vaccinerades 65 miljoner barn, ofta med av vaccinalliansen Gavi sponsrat vaccin. Efter att Gavi skapades år 2000 har organisationen bidragit till att vaccinera 760 miljoner människor och uppger sig ha räddat mer än 13 miljoner liv. Initiativet till Gavi togs av Bill och Melinda Gates. Sverige är en av de ursprungliga donatorerna och har gjort utfästelser om minst 300 miljoner kr per år 2016–20. Att tilltron till vaccin växer och att de fattigaste ländernas befolkning vaccineras, är av största betydelse för alla människor på jorden, inte minst i tider då världsomfattande epidemier förefaller öka.

Anpassningar av biståndet under coronakrisen

Under de senaste årtiondena har levnadsstandarden som tidigare nämnts stadigt stigit över hela världen och bara ett litet fåtal länder kvarstår som extremt fattiga. Covid-19-pandemin har på kort tid orsakat en tillbakagång i många av dessa låginkomstländer och många människor rapporteras ha fallit tillbaka ner i extrem fattigdom. En viktig orsak uppges vara att många har förlorat sina inkomster när marknader har stängts ned för att minska smittspridning. Under coronakrisen bör svenskt bistånd därför orienteras om för att i så hög grad som möjligt fokusera på nödhjälp till de allra fattigaste i länder som drabbats hårt av pandemin. Sverige bör även bidra ekonomiskt genom internationella organisationer som EU, FN och Gavi till att världens befolkning så snart som möjligt vaccineras mot covid-19.

Sverigedemokraterna vill därefter att Sveriges bidrag till Gavi bör ligga på samma nivå som perioden före pandemin.

Utveckling av infrastruktur, industri och handel

Sveriges bistånd bör, i enlighet med Agenda 2030, stödja fattiga länder i att utveckla hållbar industri, handel och infrastruktur inklusive energi. Ett viktigt fokus för Sverige bör vara stöd för utveckling inom områden där vi har världsledande kompetens. FN:s Agenda 2030, mål nummer 8 och 9, handlar om att ”verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla”, respektive ”bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation”. Exempel på områden där Sverige besitter mycket god kompetens är anläggningar för energiproduktion, vägbyggnad, skogsplantering och skogsindustri. Alla dessa områden bidrar till att länder kan börja utvecklas mot länder som kan delta aktivt i ett internationellt varuutbyte och på så sätt komma ur absolut fattigdom. Sådana svenska projekt som Kotmale i Sri Lanka (vattenkraft) och Bai Bang i Vietnam (massaindustri och stora trädplanteringar som sedermera lagt grunden till världsledande produktion av utemöbler) har fortfarande positiv effekt i mottagarländerna många årtionden efter att projekten genomfördes.

FN och dess givarländer lägger nu ned mycket stora belopp på att uppnå Agenda 2030. Därav följer att mycket av det traditionella utvecklingsbiståndet bör kunna minskas vartefter Agenda 2030 uppfylls.

Miljö, klimat och energi

Känsliga naturområden som regnskog måste brukas med stor försiktighet. Den tropiska skogen bedöms rymma mellan 50 och 70 procent av alla jordens marklevande växt- och djurarter, men utgör samtidigt en viktig ekonomisk resurs för befolkningen. När omfattande skogsarealer huggs ned och blir till betes- eller jordbruksmark riskerar detta leda till att arter försvinner, att det lokala och regionala klimatet förändras, att grundvattennivåerna sänks och att erosionen ökar. Avskogningen medför också omfattande utsläpp av koldioxid. Därför är det viktigt att verka för att stora delar av de tropiska och subtropiska skogarna ska kunna skyddas, samt att utveckla metoder för hållbart brukande av övriga delar vilket är mycket svårare beträffande tropiska eller subtropiska skogar än beträffande nordliga barrskogar.

I många geografiska zoner kan planterad skog på marker där skogen försvunnit minska trycket på kvarvarande naturliga skogar. Det bidrar till bindande av kol från atmosfären, till bättre lokalklimat och grundvattennivå, samt utgör grund för industriell verksamhet som kan skapa arbeten utanför storstäderna och inte minst runt flyktingläger.

Sverige och Norden är världsledande beträffande anläggning av skog och hållbart nyttjande av skog, samt beträffande uppbyggnad av träbaserad industri, inte minst sågverk. Vi har också en lång erfarenhet från biståndsarbete inom detta område. Den här kompetensen är nu kanske mer behövd än någonsin tidigare, eftersom befolkningen ökar och klimatet förändras. Sverige behöver därför hävda sin tidigare roll som ledande biståndsland inom dessa områden. En del av de medel som Sverige nu använder till att stödja Gröna klimatfonden och liknande fonder, bör överföras till bilaterala projekt med inriktning på återbeskogning av degenererade marker, skogsskötsel och förädling av skogsprodukter. Det pågår ett flertal projekt i Afrika som i samarbete med byar återplanterar värdefulla trädslag som till exempel ebenholts. Detta kan rädda många skogar,

som annars bedöms ha så lågt värde för ortsbefolkningen att de omförs till annan användning. Sverige bör stötta sådana projekt.

Klimatförändringar är ett globalt problem. Offentliga medel som avsätts för att bekämpa klimatförändringar bör riktas dit där de gör mest nytta. Studier visar att utsläppsminskningar i Sverige är betydligt mindre kostnadseffektiva jämfört med motsvarande minskningar i utvecklingsländer. Detta gäller särskilt energifrågor och utvinning, eftersom många utvecklingsländer fortfarande förlitar sig på kolkraft. Länderna ökar sin förbrukning av energi i takt med att befolkning och välbefinnande ökar.

Sverigedemokraterna vill därför anta en målsättning om att minst 10 procent av det bilaterala biståndet används inom området miljö, klimat och energi. Sverige har långvarig erfarenhet av tekniskt bistånd inom inte minst jord- och skogsbruk med tillhörande förädlingsindustri och denna kompetens bör utnyttjas i ett utökat bilateralt bistånd till ett mindre antal utvalda länder. Sverige har också stor kompetens beträffande elproduktion från framförallt vattenkraft, vilket är en stor bristvara i de flesta fattiga länder och som bromsar nästan all industriell utveckling.

Regeringen bör även utreda om Sverige samarbetar med utvecklingsbanker och fonder som finansierar byggande av ny kolkraft, och i så fall avveckla sådant samarbete.

Ekonomisk utveckling

Ökad sysselsättning och ekonomisk utveckling är avgörande för att länder ska kunna bli oberoende av bistånd. Om utvecklingsländer ska få en chans till ekonomisk tillväxt är handelslättnader av olika slag en viktig åtgärd, inklusive ökad tillgång till EU:s inre marknad. Här bör dock tillfogas att EU bör villkora förbättrade handelsvillkor med krav på insatser mot korruption och kapitalflykt.

Näringslivet och ökad tillväxt spelar en central roll i genomförandet av Agenda 2030 och detta måste även synas i Sveriges bidrag till dess genomförande. Näringsliv och tillväxt bör därför stödjas mer i biståndet, gärna genom utökning av Sidas garantiverksamhet, förutsatt att uppföljningar och kontroller utvecklas vidare.

Att skapa ekonomisk tillväxt i utvecklingsländer är behäftat med ett antal svårlösta problem. Dessutom ser situationen väldigt olika ut från land till land. Viktiga funktioner som tillgång till kust och hamnar, infrastruktur såsom el, vägar och järnvägar samt naturresurser är ofta svagt utvecklade i de minst utvecklade länderna. Till detta kommer ofta förekomsten av interna konflikter och bristande kvalitet på politiskt ledarskap och administration. Därför måste också åtgärderna för att skapa tillväxt anpassas för varje lands unika situation.

I många afrikanska länder är den inhemska konkurrensen begränsad och även mycket ineffektiva företag kan överleva. Till detta bidrar även att marknaderna ofta är skyddade genom importrestriktioner, klientförhållanden och korruption. En förutsättning för utveckling är därför ofta att utsättas för konkurrens från världsmarknaden. Studier har visat att export leder till ökad produktivitet för afrikanska företag.

Sveriges långsiktiga utvecklingsbistånd bör därför fokusera på att hjälpa utvecklingsländer att bygga inte bara småföretag, utan även konkurrenskraftiga företag med potential att etablera sig på exportmarknaden.

Jordbruksutveckling är ett av de bästa verktygen för att bekämpa extrem fattigdom, öka det gemensamma välbefinnandet och tillse att de 10 miljarder människor som förväntas leva på jorden år 2050 får mat. Tillväxt inom jordbrukssektorn är två till fyra gånger effektivare vad gäller att höja inkomsterna bland de fattigaste, jämfört med andra typer

av insatser. 65 procent av de fattigaste arbetande vuxna lever på jordbruk. Utveckling av jordbruket är även avgörande för den ekonomiska tillväxten i många av världens fattigaste länder.

I många länder kan även skogsbruk bidra till sysselsättning utanför storstäderna, men ett långsiktigt skogsbruk förutsätter lönsamhet. Tyvärr tenderar fattiga länder att exportera virke obearbetat, vilket gör att merparten av arbetstillfällena och förädlingsvärdet som virket ger upphov till hamnar utanför landet. Samtidigt blir intäkterna i ursprungslandet otillräckliga för att finansiera skogsskötseln. Inom både jordbruks- och skogssektorn är en utvecklad förädlingsindustri ett viktigt verktyg för lokal och regional utveckling, vilket i sin tur är mycket viktigt för att minska migrationen mot storstäder. Sverige har mycket goda förutsättningar att kunna bidra med expertis inom dessa områden och bör lägga större fokus i biståndet på dessa frågor, såväl genom bilateralt bistånd som genom samverkan med FAO.

Utbildning

Att lära sig räkna, läsa och skriva är förutsättningar för ett självständigt liv. Utbildning kan bana vägen för att ta sig ur fattigdom och utsatthet, vilket särskilt gäller flickor. Studier visar att utbildning bland flickor ger större självständighet, fördröjer familjebildningen och minskar problemet med överbefolkning. Utbildningsinsatser ska prioriteras till de minst utvecklade länderna och till återuppbyggnad av skolor i områden som destabiliserats av konflikter. Sverigedemokraterna vill genom bibehållet stöd till Unicef bidra till grundskoleutbildning i de fattigaste länderna.

Grundskola är inte tillräcklig utbildning. I de allra flesta fattiga länder går redan såväl pojkar som flickor åtminstone fem år i skola. Det som oftare saknas är yrkesutbildning och sådan är fundamental för att länderna ska kunna gå vidare i ekonomisk utveckling. Sverige har tidigare bidragit till yrkesutbildningar inom jord- och skogsbruk med tillhörande förädlingskedjor i många länder. Denna verksamhet är efterfrågad i ett flertal afrikanska länder och behöver återupptas. Sverigedemokraterna anser därför att bilaterala yrkesutbildningsprojekt, gärna i kombination med projekt som syftar till utveckling av ekonomin, ska ges högre prioritet inom biståndet.

Kvinnors roll i den ekonomiska utvecklingen

Kvinnor står för en stor och viktig del av småföretagandet i många utvecklingsländer. Kvinnorna fyller även en viktig samhällsbärande roll, i synnerhet i områden där männen arbetar långt borta, exempelvis i gruvor. Ur dessa perspektiv är det direkt farligt när ideologier som bygger på att kvinnor enbart ska sköta hemmet får inflytande. Att stämna av och rikta in stora delar av biståndet så att det underlättar kvinnors arbete och säkerhet bör därför vara en viktig komponent i det svenska biståndet.

Landsbygd, miljonstäder och mindre städer. Regional utveckling inom biståndsländer

De flesta stater i Afrika blev självständiga under 1960-talet och vid den tiden bodde de flesta av deras medborgare på landsbygden. I detta avseende pågår en mycket snabb förändring. Enligt African Economic Outlook beräknas antalet invånare i Afrika ha ökat

med 550 miljoner invånare mellan 1950 och 2021, men mellan 2010 och 2070 beräknas ökningstakten bli den dubbla. Den avtagande befolkningsökning som kan iakttas i många andra delar av världen, syns ännu inte i Afrika söder om Sahara. Kontinentens befolkning om 1,2 miljarder förväntas fördubblas till 2050 och mer än 80 procent av den ökade befolkningen väntas bo i stora städer. Bilden av fattiga på landsbygden i Afrika som når oss via massmedia, motsvarar allt mindre den verkliga, där fattiga i allt högre grad istället bor i ruckel längs vägarna eller i storstädernas slumområden. Afrika har redan 47 miljonstäder, varav 36 av dem återfinns söder om Sahara. De flesta av dessa städers befolkning har ökat med mellan 5 och 10 gånger sedan 1970-talet.

Det talas alltför optimistiskt om att befolkningsökningen mycket snart kommer att avta i takt med att människors välbefinnande och barnens överlevnad upplevs som säkert för föräldrarna. Det förtjänar att understrykas att denna utveckling ännu inte syns i större delen av länderna söder om Sahara.

De miljömässigt utarmade zonerna runt städerna, där buskar och träd huggs till bränsle, där grundvattnet sjunker och där lufttemperaturen stiger eftersom skuggan från träden försvunnit, kan förväntas växa mycket snabbt under de närmaste årtiondena. Risken för epidemier är också överhängande.

Afrikas framtid kommer i många avseenden att avgöras av hur dess storstäder utvecklas. Människor som flyr landsbygden i Afrika har ofta bara ett rimligt alternativ och det är just storstädernas slumområden. Storstäderna bildar dessutom avstamp för internationell migration.

Genom att fördela en större del av biståndet till att utveckla mindre städer, kan Sverige bidra till att fler människor ges möjlighet att bosätta sig där, utan att förlora kontakten med släkt och hembygd. I dessa mindre städer måste befolkningsöverskottet från landsbygden kunna få yrkesutbildning och finna arbeten. Industrier, inte minst knutna till förädling av produkter från jordbruk och skogsbruk, måste utvecklas och därmed ökar lönsamheten även i lantbruket. För att en sådan utveckling ska vara möjlig behövs regionala satsningar, där elektrifiering, järnvägar, vägar och utbildning – inte minst yrkesutbildning – är centrala delar. Bistånd i form av industriell utveckling är också oerhört viktig. Det går inte att bortse ifrån att Kina, som själv gått från att vara ett mycket fattigt land till ett medelinkomstland, nyligen och på mycket kort tid, har valt att prioritera de här faktorerna i sitt bistånd. Kinas exempel gör intryck på mottagarländerna och många är säkert beredda att bortse från problemen med demokrati och mänskliga rättigheter i Kina om de bara kan få ta del av en liknande ekonomisk utveckling som Kinas. Sedan länge utvecklade länder med väl utvecklad demokrati bör också erbjuda utvecklingsstöd inom de områden som Kina prioriterar.

Sverigedemokraterna vill därför att en större andel av biståndet på sikt ska gå till bilaterala projekt med syfte att stötta tillväxten i mindre städer och regionalt viktiga hållbara industrier.

Sverigedemokraterna ser gärna en utveckling av systemet med garantigivning till lån för uppbyggande av företag och infrastruktur, men vill se ett fokus av dessa aktiviteter mot andra delar av mottagarländerna än miljonstäderna.

Europas närområde

Efter att Östeuropa frigjorde sig från det sönderfallande kommunistiska blocket gav Sverige ett mycket stort bistånd till deras återuppbyggnad. Detta bistånd har successivt minskat allt eftersom länderna kommit på fötter igen.

Sverige gav under 2017 drygt 300 miljoner kronor i bistånd till länder i Europa och dess närområde. Mycket av detta stöd har gått till projekt inom media, demokratiskt deltagande, offentlig administration och civilsamhällesorganisationer, men även till investeringar i infrastruktur och bankväsende. Länderna i Europa och dess närområde är inte underutvecklade och det pågår, förutom flyktingsituationen i Turkiet och kriget i östra Ukraina, inga allvarliga humanitära kriser. Flera av de berörda länderna får betydande stöd via EU. Sverigedemokraterna anser därför att det svenska stödet till Europas närområde kan minskas. Det är rimligt att stöd till dessa länder sköts på EU-nivå snarare än som en del av det svenska biståndet.

Att den regionala strategin har som mål att flera av dessa länder ska erhålla EU-medlemskap ser vi dock som problematiskt. Unionen har redan ett antal medlemsstater som vid inträdet inte uppfyllde de formella kraven, vilket fått allvarliga följder. Anslutningsstödet till länder som arbetar för att bli medlemmar i EU undergräver i praktiken Köpenhamnskriterierna, om länder som fortfarande är i behov av stöd tillåts inträde.

Religionsfrihet och de kristnas situation

Sverige ska i internationella sammanhang stå upp för religionsfrihet. Sverige ska exempelvis inte rösta fram kandidater till chefstjänster i internationella organisationer, som inte står bakom friheten att tro som man själv vill och friheten att avsäga sig sin religion om ens tro förändras.

I många länder är människor utsatta för religiösa förföljelser. Det gäller inte minst kristna grupper i muslimska länder, men även exempelvis muslimska grupper i Sydostasien. I sådana länder bör Sverige prioritera stöd till de förföljda grupperna. Sveriges bistånd till stater med religiös diskriminering och religiös förföljelse ska villkoras mot att dessa företeelser tydligt motarbetas.

Särskilt återvändningsstöd

För många asylsökande blir livet i Sverige inte vad de hoppats. Människosmugglarnas affärsmodell bygger inte sällan på löften, lögner och överdrifter om vad migranter kan förvänta sig. Kunskapsläget om svensk kultur, hur det svenska samhället fungerar och vilka kompromisser som personer från kulturellt avlägsna länder tvingas till i Sverige är ofta bristfällig. Möjligheten till full egen försörjning för asylsökande från sådana länder är i själva verket liten.

Det faktum att många asylsökande aldrig finner sin plats i Sverige speglas också av statistiken över utflyttningar och frivilligt återtagande av asylansökningar. Under de senaste tio åren har tiotusentals personer valt att återvända till Irak, Iran och Somalia, medan ytterligare tiotusentals fortsätter att komma. Antalet som frivilligt återtar sina asylansökningar har också ökat kraftigt och uppgick 2016 till 5 800 stycken.

Anledningen till att asylsökande väljer att återvända är sannolikt samma skäl som varför man väljer att lämna sina hem. Exempelvis är de huvudsakliga skälen för 7 av 10 irreguljära migranter som reser genom Libyen ekonomiska, enligt UNHCR.

När förhoppningarna om arbete och goda inkomster inte infrias väljer sannolikt många att återvända. Sverigedemokraterna är säkra på att fler personer än idag skulle vilja återvända om de fick hjälp. Eftersom asylsökande som tillhör gruppen med låg integrationspotential belastar den offentliga ekonomin med mycket stora belopp, så

innebär varje krona som satsas på att stödja återvändande också en mycket stor finansiell offentlig besparing. Sverigedemokraterna föreslår kontanta återvandringsstöd i vissa fall, och andra projekt för att hjälpa utlänningar i Sverige att återvända till hemlandet och skapa sig ett liv där. Hjälpen kan exempelvis bestå av utbildning för barn eller vuxna, stöd för att hitta arbete eller starta företag i hemlandet, information om att ordna bostad eller andra praktiska frågor. Svenska utlandsmyndigheter bör härvidlag kunna vara behjälpliga. Eventuella mekanismer i hemlandet bör vara flexibla och anpassa stödet till den sökandes behov, men hålla sig inom aktuella regelverk för bistånd genom att endast finansiera kostnader i mottagarlandet. Stödet ska vara till för den som levt i Sverige lagligt under viss tid men inte funnit sin plats.

Krav på mottagande och humanitär behandling av återvändande

En förutsättning för att svensk invandringspolitik ska fungera, är att människor som inte erhåller uppehållstillstånd, som får indraget uppehållstillstånd, eller som önskar återvända till sina hemländer, också tas emot av dessa. Sverige bör därför sluta avtal med alla mottagarländer av svenskt bistånd om återvändande för de medborgare som fått avslag på asylansökan eller indraget uppehållstillstånd i Sverige. Biståndet till länder som inte skrivit under sådant avtal skall avbrytas.

Olämpliga mottagare, korruption och möjligheter att göra avbrott i betalningar

Biståndet får inte se mellan fingrarna med korruption och förskingring. Denna ambition är tyvärr inte alltid förenlig med viljan att prioritera de minst utvecklade och fattigaste länderna eftersom dessa ofta lider av just dessa problem. Det är därför viktigt med ett flexibelt bistånd anpassat efter den situation som råder i olika länder. Bistånd till länder med svaga institutioner bör i första hand gå genom ickestatliga organisationer. Sverige måste omedelbart frysa utbetalningar så fort en skäligen misstanke finns om att pengarna försvinner till korruption. Bistånd till länder som återkommande visar sig hantera biståndet felaktigt bör avbrytas. Nedan följer exempel på bistånd som bör anses olämpliga och där åtgärder krävs för att förhindra upprepning.

African Enterprise Challenge Fund

I september 2019 fryste Sida utbetalningarna till organisationen African Enterprise Challenge Fund (AECF) efter att en fördjupad revision visat att organisationens toppskikt använt en stor del av medlen till löner och förmåner. Tidigare har samarbetet med organisationen International Center for Trade and Sustainable Development (ICTSD) avbrutits av samma skäl. Många av Sidas partners publicerar varken sina totala lönekostnader eller hur mycket personer i ledande ställning tar ut i lön. Sverigedemokraterna ser detta som oacceptabelt. Regeringen måste begära av Sida att se till att mottagare av svenskt bistånd redovisar utbetalade löner och förmåner på ett sådant sätt att storskaligt missbruk inte kan förekomma.

Den palestinska myndigheten

Under 2017 avslöjade en nyligen avgående minister i den palestinska samlingsregeringen omfattande korruption inom den palestinska myndigheten. Ministern hade påtalat problemen för premiärministern, utan att få gehör. I ett Facebookinlägg förklarade han att han valt att avgå eftersom ”It was not possible nor permitted to carry out any useful action to reduce corruption, or improve the services provided to our people... the well-qualified and non-corrupt officials continued to be removed, while those suspected of corruption had their positions strengthened”.

Olika rapporter har visat att upp till hälften av den palestinska myndighetens budget förskingras varje år. En studie från Palestinian Center for Policy and Survey Research visar att 79 procent av palestinerna ser den palestinska myndigheten som korrupt. Den palestinska myndigheten har enorma problem med mänskliga rättigheter. Begränsningar av yttrandefriheten och terroriserande av den egna befolkningen fortsätter utan att straff för detta utmäts. Kvinnor utsätts för diskriminering och våld och i Gaza fortsätter Hamas att låta så kallade domstolar mäta ut dödsstraff och genomföra offentliga avrättningar. Myndigheten har deltagit mycket aktivt i spridandet av antisemitiska konspirationsteorier och hat mot judar. Skolmaterial som glorifierar våld och martyrskap, och uppmanar barn att bokstavligen offra sina liv i religionens namn, har lett till att EU-parlamentet beslutat att frysa en del av sitt bistånd. Även USA har fattat liknande beslut. Trots allt detta fortsätter Sverige att genomföra utbetalningar. Det svenska biståndet till den palestinska myndigheten uppgår enligt oberoende bedömare till 800 miljoner kronor per år vilket inkluderar både bilateralt och humanitärt stöd, samt stöd till civilsamhällsorganisationer. Sverigedemokraterna är mycket skeptiska till att ungefär 40 miljoner kronor inom det bilaterala stödet betalades ut till projekt inom konst, dans, cirkus och media under 2017. Vi ställer oss också frågande till om Sida klarade att följa upp det individuella projektbaserade stödet till 76 olika civilsamhällsorganisationer samma år. Med tanke på de enorma problemen med korruption bör även en viss tveksamhet till de stora investeringar som gjorts i infrastruktur finnas. Sverigedemokraterna anser att bidraget till den palestinska myndigheten skall upphöra under de omständigheter som nu råder.

Internationella biståndsfonder – exemplet Afghan reconstruction trust fund (ARTF)

Afghanistan är ett av världens mest fattiga och korrumperade länder, nedgånget efter flera årtionden av krig och religiöst förtryck. Afghan reconstruction trust fund (ARTF) är ett instrument som upprättades 2002 för att stödja återuppbyggnaden av landet efter talibanregimens fall. Fonden har spenderat 10 miljarder USD sedan den upprättades och en del av pengarna används till något som liknar budgetstöd. En oberoende granskning publicerad av Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction (SIGAR) 2018 pekar på ett antal mycket allvarliga brister i fondens skötsel. Återkommande kontroller av betalningsmottagare har inte genomförts. Det har inte heller funnits någon mekanism för att informera biståndsgivare efter eventuella kontroller, trots avtal som föreskriver detta. De afghanska myndigheterna har inte klarat av att avlägga korrekta rapporter över hur medel använts. Fonden har regelmässigt betalat ut löner till anställda utan att kontrollera att dessa personer verkligen finns och verkligen är anställda. Det har vidare funnits alldeles för stora frihetsgrader i hur afghanska myndigheter fått använda medlen

och varken givare eller Världsbanken har haft befogenhet att stoppa pågående projekt. Sverige bidrog med en halv miljard mellan 2014–2020, och betalningarna fortsätter trots att Sverige vet att mycket av pengarna försvinner i en korruption som de facto förvärrar situationen i landet. Sida motiverar fortsatta utbetalningar med att givarländerna, Världsbanken och den afghanska regeringen har kommit överens om att sjösätta en antikorrupsionsplan. Sverigedemokraterna vill istället att utbetalningarna skall frysas tills planen kan påvisas ha gett effekt.

Islamic Relief fund

Sverigedemokraterna har i frågor till tidigare statsrådet Peter Eriksson lyft avslöjanden om att svenskt bistånd går till islamistiska Muslimska brödraskapets biståndsorganisation Islamic Relief och dess olika underorganisationer. Islamic Relief är en av Muslimska brödraskapets två tongivande biståndsorganisationer. Den andra, Muslim Aid, leds i Sverige av den tidigare bostadsministern Mehmet Kaplan, men ingår inte i den statliga biståndsorganisationen Sidas urval av civilsamhällesorganisationer att kanalisera bistånd genom. Sida har tidigare inlett ett samarbete med Islamic Relief Turkey för att arbeta med Syrien. Nu har det framkommit att Sverige också inlett samarbete med Islamic Relief Sudan. Islamic Relief Sudan har historiskt sett varit en problematisk partner. Den amerikanska kristna biståndsorganisationen World Vision, som Sverige samarbetar med som partner, har arbetat med både den tidigare sudanska regeringschefen Omar al-Bashir, liksom med Islamic Relief. Omar al-Bashir har begärts häktad för krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten av den internationella brottmålsdomstolen ICC. Omar al-Bashir uppges själv ha deltagit i Islamic Reliefs styrelsemöten och krävt att World Vision skulle inleda samarbetet med Islamic Relief. Enligt amerikanska underrättelsekällor slussade Islamic Relief, under Omar al-Bashirs tid som statschef, så sent som 2019 pengar vidare till al-Qaidas nätverk av terrorgrupper. World Vision hävdade offentligt att de inte visste något om detta, men US Treasury som utrett frågan, pekar på motsatsen. Sverige har sedan regeringsskiftet 2014 inlett ett allt tydligare samarbete med Islamic Relief via Sida eller via bland andra World Vision. Tyskland beslöt i september 2020 att avbryta sitt samarbete med Islamic Relief Fund. Sverigedemokraterna anser att även Sverige bör stoppa biståndet till fonden.

Många exempel på orimliga löner hos Sidas samarbetspartners

Ett femte exempel handlar om direktörlöner i biståndsorganisationer som Sida samverkar med. I september 2019 beslöt Sida att frysa utbetalningarna till African Enterprise Challenge Fund, AECF, efter att en fördjupad revision visat att organisationens toppskikt använt en stor del av medlen till löner och förmåner. Förra året avbröts samarbetet med en annan stor mottagare av samma skäl. Sidas arbete mot korruption och oskäligen ersättningar är dock fortfarande mycket bristfälligt, liksom kunskapen om partners löner. Enligt Sidas instruktioner ska handläggare ta fram information om partnerorganisationers chefslöner och motivera nivåerna. I ett fall, Slumdweller International, ökade direktörens lön med 332 procent strax efter att organisationen tecknat nytt avtal med Sida i juni 2018. Ett annat fall är den sedan tidigare svårt skandalyngda Clinton Health Action Initiative, där vd:n (en person med

en förmögenhet som redan räknas i hundratals miljoner kronor) med Sidas goda minnet tar ut mer än 4,7 miljoner kronor om året i lön.

Exemplen ovan belyser ett stort behov av skärpta krav på styrning, kontroll och uppföljning inom det multilaterala biståndet. Sverigedemokraterna föreslår att regeringen bör ställa krav på att samarbetet med internationella biståndsfonder ska regleras i avtal med vissa minimiklausuler som Sida och UD inte får avvika från. Dessa regler ska stadga att svensk myndighet alltid ska ha en oberoende rätt att utföra kontroller, begära in kontrolluppgifter från betalningsmottagare och få del av uppföljningsrapporter och andra dokument.

Regeringen bör ställa krav på internationella biståndsfonder som innebär att de inte ska tillåtas göra avsteg från reglerna om uppföljning och kontroll på grund av att situationen på marken gör sådana kontroller svåra eller omöjliga. I en sådan situation är det bättre att inte betala ut några medel alls, eftersom utbetalningar riskerar att hamna i terroristernas händer eller försvinna i korruptionsscenarioer som allvarligt kan förvärra situationen i landet.

Regeringen bör kräva att Sida och UD, i avtal som sluts med fonder som mottager svenska biståndsmedel, ska skriva in rätten att frysa fondernas utbetalningar till projekt eller mottagare ifall det finns skäl att misstänka oegentligheter.

Regeringen bör därtill snarast upprätta ett regelverk som tvingar Sida och UD att omedelbart frysa betalningar till fonder som misstänks brista i kontroll, uppföljning eller har problem med korruption.

Regeringen bör ta fram nya riktlinjer till Sida som stadgar att alla samarbetspartners måste förbinda sig att inte överstiga en fastlagd skälig lönenivå för ledande personer, att hålla rimliga transaktionskostnader, samt öppet redovisa transaktionskostnader och löner.

Regeringen bör formulera en strategi för att göra ledande personer hos Sidas samarbetspartners personligen ansvariga i de fall de bryter mot avtalen om skälig lön. Sådant ansvar kan utkrävas antingen genom avtal mellan Sida och personerna eller genom ett straffbud om avtalsbrott mot avtal med Sida.

Tydligare redovisning av genomförande parters arbete

Sverigedemokraterna är positiva till en sammanhängande strategi för multilateralt utvecklingssamarbete och menar att en sådan strategi utgör en bra grund för framtida beslutsfattande. En ökad transparens inom biståndet bör genomföras där det är möjligt för att följa biståndet från givare till avslutat genomförande. Initiativet openaid.se är välkommet, men innehåller samtidigt en del brister.

För att komplettera resultatskrivelserna till riksdagen bör informationen som framgår på openaid.se utvecklas och exempel på resultat bör tydligare redovisas.

När bistånd kanaliseras via multilaterala organisationer är det ofta en kanal för andra genomförandepartners inom ramen för insatserna. Exempelvis förmedlas en betydande del av Sidas stöd till FN vidare till civilsamhällesorganisationer, såväl nationella som lokala. De stora humanitära fonderna kanaliserar i vissa fall upp till 80 procent av medlen genom enskilda organisationer.

Användandet av multilaterala organisationer för att kanalisera svenskt bilateralt bistånd har ökat kraftigt efter år 2000. Det finns risk att en alltför stor tilltro sätts till dessa organisationer, samtidigt som kontrollen och uppföljningen i hela kedjan halkar efter. Transparensen bör förbättras och det måste bli betydligt lättare att kunna följa ett

bistånd inom exempelvis ett landområde från givare genom multilaterala organisationer till genomförandeparten. Andelen av Sveriges bistånd som kanaliseras via multilaterala organisationer bör minskas. Sverige har speciell kompetens inom vissa områden och bör öka andelen av bistånd i bilaterala projekt knutna till svensk specialistkunskap.

Riksdagen bör vidare uppdraga till regeringen att tydligare redovisa i vilken grad genomförande parter efterlever Sveriges strategi och målsättningar inom biståndet i kommande resultatredovisningar av det multilaterala biståndet.

Bistånd och HBT+personer

De länder som fick mest bilateralt bistånd av Sverige 2018 var Afghanistan, Tanzania, Somalia, Demokratiska republiken Kongo och Etiopien. En stor del av biståndet syftade specifikt till att stärka statsförvaltningen och olika myndigheter i dessa länder. Samtidigt utövar myndigheterna i åtminstone fyra av de fem länderna (Afghanistan, Tanzania, Somalia, och Etiopien) ett synnerligen brutalt och också lagstadgat förtryck mot HBT+personer och andra sexuella minoriteter, något som klargörs i rapporten ”State sponsored homophobia” som ges ut av Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (LIGA).

I Tanzania riskerar den som begår en frivillig homosexuell handling livstids fängelse medan samma gärning ger 15 års fängelse i Etiopien. I Somalia och Afghanistan är situationen mer osäker. En del av brottsbalken stadgar att homosexuella handlingar bestraffas med fängelse, men i Afghanistan kan domare implementera straff direkt ur koranen, döma enligt lagen om otrohet, eller döma utefter eget tycke, inklusive med dödsstraff. Detta samtidigt som det afghanska rättsväsendet finansieras med svenskt bistånd.

Svenskt bistånd har länge varit, och ska fortsätta att vara, ett av många verktyg för att verka för svenska diplomatiska intressen, däribland positiv social utveckling i mottagarlandet. Det uppstår ett moraliskt dilemma när svenskt bistånd riskerar att bidra till att mänskliga rättigheter allvarligt kränks såsom sker i dessa länder. Vi ser mycket få signaler som tyder på att ens något av dessa fyra länder är på väg att förändra sin inställning till sexuella minoriteters rättigheter. Den nuvarande svenska strategin bidrar således till att finansiera och legitimera dessa staters förtryck, utan att påverka i rätt riktning.

Vi vill därför att Sverige genomför en analys av biståndet med syfte att kartlägga och avsluta bistånd som finansierar myndigheter eller organisationer som aktivt förtrycker och kränker HBT+personers mänskliga rättigheter.

Avräkningar från biståndsbudgeten

Aldrig förr har så många människor lämnat sina hem, på flykt eller i sökande efter ett bättre liv. Detta har varit mycket märkbart i norra Europa och allra mest i Sverige eftersom vi har haft och till stora delar fortfarande har de mest generösa villkoren. Att människor migrerar är naturligt, inte minst i tider av befolkningsökning, konflikter och miljöförändringar, men det innebär samtidigt att världssamfundet och enskilda utvecklade länder åsamkas stora kostnader. Sverige har under flera år stått för de högsta avräkningarna i biståndsbudgeten genom att använda sig av OECD/Dacs principer om avräkningar från biståndsbudgeten. Att Sverige och många andra länder använder sig av

denna princip är förståeligt ur ett nationalekonomiskt perspektiv. Samtidigt är det oetiskt och ineffektivt på sikt, eftersom det innebär att notan för det inhemska mottagandet av invandrare skickas till utsatta och förtryckta människor i fattiga länder, till vilka biståndet annars skulle ha gått.

Biståndets huvuduppgift är att skapa drägliga levnadsförhållanden i fattiga och krisdrabbade länder. Bistånd har potentialen att hjälpa många fler människor än när pengarna används till en dåligt skött invandringspolitik. Så snart Sverige skapat en mer restriktiv och långsiktig hållbar invandringspolitik, bör dessa medel åter inriktas på internationellt bistånd.

Mats Nordberg (SD)

Björn Söder (SD)

Markus Wiechel (SD)